

אמר שמואל: **ארי ברשות הרבים דרם** (19) בהמה ואכל, כלומר, שלא הרגה תחילה, אלא אכלה חיים, פטור. אבל אם טרף ואכל, כלומר, שקדם והרגה ואחר כך אכלה, חייב.

והגמרא מבארת את דברי שמואל:

מה שאמר שמואל שארי שדרם ואכל פטור, אם זה היה ברשות הרבים, הרי כיון דאורחיה למיזדרם, רגילות הארי היא לדרוס ולאכול הוה ליה כמו שאכלה פירות וירקות, הרי זה כמו בהמה האוכלת פירות וירקות, דהוה ליה "שן" (20) ברשות הרבים, ופטור. אבל אם הארי טרף את הבהמה לפני אכילתו, לאו אורחיה הוא, אין דרכו לעשות כן, וכיון שהוא משונה, הוה ליה תולדה דקרן, ולכן יהיה חייב גם ברשות הרבים כמו קרן, אלא שאינו חייב אלא חצי נזק כקרן.

שואלת הגמרא: **למימרא, דטריפה לאו**

דברי הברייתא מתייחסים לנאמר במשנה "הזאב והארי והדוב" וכו', שהם מועדים מתחילתן. ואם מדברי רבי אלעזר, שאמר "אף הנחש", משמע שבא להוסיף שלא רק המזכרים במשנה הינם מועדים מתחילתן אלא אף הנחש, (17) קשה: **והא אנו תנו**, שנינו במשנתנו: **רבי אלעזר אומר** אף הזאב והארי והדוב וכו' **בזמן שהן בני תרבות** [שגידולם בבית] **אינו מועדים**. ורק הנחש מועד לעולם. הרי שלדעת רבי אלעזר רק הנחש הוא מועד, אבל שאר החיות, לא. (18)

מתרצת הגמרא:

תנו, תשנה בברייתא "רבי אלעזר אומר נחש", [ללא המילה "אף"] והיינו שרק הנחש מועד תמיד, אף כשהוא בן תרבות, ולא שאר החיות שהוזכרו במשנה.

הגמרא מביאה דברי שמואל בדיני ארי שהזיק:

במשנה שעוף הדורס טמא, רש"י פירש שהכוונה שאחזו בצפרניו, ומגביה מן הקרקע מה שאוכל. והתוס' [סא א] פליג ומבאר שהכוונה שאוכל מחיים ואינו ממתין עד שימות. ואולם כאן גם רש"י מודה שהכוונה שתפסו ואוכלו מחיים. ובתוס' שאנן מביא מהערוך שפירש בפירוש שני שדרס היינו שהרג במכה בארס שנכנס מידו וטרף היינו שהרג בשיניו, אך תוס' שאנן דוחה זאת ומסכים עם רש"י ותוס' שהכוונה שאוכלו מחיים. וכן פירש שם הערוך בפירושו הראשון. וראה נמי ברמב"ן על התורה [ויקרא יא יג] "וענין הדריסה הוא הצד הצדי, שירדוף העופות ויתפסם חיים וידרסם בידיו ויאכל אותם".

20. היינו שזה דרכה כמבואר במשנה לקמן יט ב "הבהמה מועדת לאכול פירות וירקות".

שנים". ואולם בטור סי' קכא כתב "שדרו של אדם לאחר שבעים שנה נעשה נחש והוא דלא כרע במודים. מידה כנגד מידה שהיה לו לכרוע ולזקוף כנחש והוא לא עשה כן לכן נעשה שדרו נחש".

17. צריך ביאור מה באה הברייתא להוסיף בשם רבי אלעזר? הרי המשנה כבר מביאה נחש.

18. הקשו האחרונים, שיש לומר שהברייתא לא מדברת כשהם בני תרבות וממילא לא קשה מידי, כי בכאי גונא כולם מועדים.

19. בהמה "דרוסה" לענין טריפות, היינו שנעץ בה הדורס את צפורניו, ראה חולין מב. ונג. ונחלקו שם רש"י ותוס' לגבי המבואר שם